

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laeiksi tullilain ja valmisteverotuslain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle on vuoden 1995 valtiopäivillä annettu hallituksen esitys n:o 178/1995 vp laeiksi tullilain ja valmisteverotuslain 21 §:n muuttamisesta. Hallintovaliokunta on antanut asiasta nyt koolla olevalle eduskunnalle mietintönsä n:o 2/1996 vp.

Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että tullilainsäädäntö otetaan kokonaisuudessaan pikaisesti tarkistettavaksi perusoikeusuudistuksen johdosta ja saatetaan myös vastaamaan paremmin uutta poliisila-

kia ja siitä, että tullilain soveltamista ja sen toimivuutta seurataan kiinnittäen erityistä huomiota asianosaisten oikeusturvaan ja tietosuojaan rikosten torjunnassa ja tutkinnassa liittyviin kysymyksiin, tutkittavien rikosten laatuun, toimivaltuuksien käyttöön ja mahdollisiin päällekkäisyyksiin poliisin tehtäviin nähden sekä siitä, että ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin havaittujen epäkohtien korjaamiseksi.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

tullilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun tullilain (1466/94) 3 §:n 1 momentin 5 kohta, 8 §, 9 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 ja 3 momentti, 25 §:n 4 momentti ja 47 §:n 5 momentti, näistä 25 §:n 4 momentti sellaisena kuin se on 22 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1700/95), sekä

lisätään 2 §:ään uusi 2 momentti, 3 §:n 1 momenttiin uusi 6—8 kohta, 14 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 20 a—20 f § ja niiden edelle uusi väliotsikko sekä lakiin uusi 47 a § seuraavasti:

2 §

Jos tavaran maahantuonnin edyllytyksenä on viranomaisen myöntämä lupa, mutta asianmukaista lupaa ei ole vielä myönnetty tuotaessa tavara Suomen tullialueelle, tavara on ilmoitettava tulliviranomaiselle myös silloin, kun se tuodaan suoraan toisesta Euroopan yhteisöjen jäsenmaasta.

3 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *tullirikoksella* rikosta, joka käsittää tämän lain tai muun lain säännösten, joiden noudattamisen valvonta tai täytäntöönpano on tullilaitoksen tehtävänä, taikka näiden

nojalla annettujen säännösten tai määräysten rikkomisen samoin kuin rikoslain 46 luvussa tarkoitettua laitonta tuontitavaraan ryhtymistä, sellaista rikoslain 32 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua kätkemisrikosta ja muutakin sellaista säännösten rikkomista, johon sisältyy omaisuuden maahantuontia tai maastavientiä;

6) *teknisellä valvonnalla* ennalta määräämättömään henkilö- ja tavaraliikenteeseen kohdistuvaa teknisellä laitteella tapahtuvaa katselua tai kuuntelua sekä äänen tai kuvan automaattista tallentamista;

7) *tarkkailulla* jatkuvaa tai toistuvaa tiettyyn henkilöön tai hänen toimintaansa kohdistuvaa tiedonhankintaa;

8) *teknisellä tarkkailulla* jatkuvaa tai tois-

tuva tiettyyn henkilöön kohdistuvaa teknisellä laitteella tapahtuvaa kuuntelua ja äänen tallentamista (*tekninen kuuntelu*), katselua ja kuvaamista (*tekninen katselu*) sekä kulkuneuvon tai tavarankuljetuksen seuranta (*tekninen seuranta*).

8 §

Tullihallitus antaa hakemuksesta määräämillään ehdoilla luvan vapaa-alueen ja vaapaavaraston perustamiseen. Valtiovarainministeriö voi kuitenkin taloudellisesti, aluepoliittisesti tai muutoinkin merkittävässä tapauksissa ottaa asian ratkaistavakseen.

9 §

Tullittomia ovat ammatteisissa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilmaluoksen tavaranomaiseen muonitukseen tarkoitettut tavarat sekä poltto- ja voiteluaineet, jotka alus tuo mukanaan Suomen tullialueelle tai jotka siihen Suomen tullialueella toimitetaan sen omaa käyttöä varten. Tullittomuus koskee myös aluksessa Suomen tullialueella kulutettavia tavaroita.

12 §

Suomen ja kolmannen maan välisessä ammatteisessa liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökuntaan kuuluva henkilö saa tuoda tullittomina tuomisinaan tavaroita sen mukaan kuin tullittomuusasetuksessa matkustajasta säädetään.

Valtiovarainministeriö voi rajoittaa 1 momentissa tarkoitettujen kulkuneuvon henkilökuntaan kuuluvan henkilön oikeutta tuoda tullittomia tuomisina, jos henkilön kotipaikka on yhteisön tullialueen ulkopuolella.

14 §

Tulliviranomainen saa pidättää maasta vievän tai maahan tuotavan tavarankuljetuksen tai sen perusteltua syytä rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi. Tavarankuljetuksen pidättämisestä on viipymättä ilmoitettava takavarikosta päättävälle viranomaiselle.

Tiedonhankinta

20 a §

Telekuuntelusta, televalvonnasta sekä tek-

nisestä tarkkailusta rikoksen selvittämiseksi säädetään pakkokeinolaissa (450/87).

20 b §

Tulliviranomaisella on oikeus rajanylityspaikoilla sekä matkustajaterминаaleissa, tavaraliikenteelle tarkoitetuilla satama-alueilla, tavaraliikenteelle tarkoitetuissa varastoissa ja muissa vastaavissa paikoissa ja tiloissa, joita tullilaitos saa valvoa, siitä ennalta ilmoitettuaan suorittaa teknistä valvontaa tullirikosten ennalta ehkäisemiseksi sekä tullirikoksesta epäillyn tunnistamiseksi.

20 c §

Tullimiehellä on oikeus rikollisen toiminnan estämiseksi tai keskeyttämiseksi tarkkailla muualla kuin asunnossa olevaa henkilöä, jos tämän käyttäytymisen perusteella tai muutoin on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyvän tullirikokseen.

Tarkkailua saadaan 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa kohdistaa lisäksi sellaiseen kotirauhan piirin ulkopuolella olevaan henkilöön, jonka on perusteltua syytä epäillä myötävaikuttavan tullirikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta.

20 d §

Tullimiehellä on oikeus kohdistaa kotirauhan piirin ulkopuolella olevaan henkilöön tai hänen käytössään olevaan kulkuneuvon tai tavarankuljetuksen teknistä tarkkailua, jos sen avulla voidaan perustellusti olettaa saatavan tullirikoksen torjumiseksi ja paljastamiseksi tarvittavia tietoja. Kuuntelu- ja katselulaitetta ei kuitenkaan saa sijoittaa huoneeseen tai kulkuneuvon, jossa tarkkailtava henkilö oleskelee. Määräyksen toimenpiteeseen antaa vähintään tullipäällysmiehen virka-asemassa oleva tullimies sekä yli kolme vuorokautta kestävä tekniseen kuunteluun tullihallituksen valvonta- ja tarkastusyksikön tai tutkintayksikön päällikkönä taikka tullipiirin päällikkönä toimiva virkamies.

Teknisen kuuntelun edellytyksenä on lisäksi, että henkilön käyttäytymisestä tai muutoin voidaan päätellä hänen todennäköisesti syyllistyvän tullirikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, tai tullirikoksena pidettävään huumausainerikokseen. Teknisen katselun ja teknisen seurannan edellytyksenä on vastavasti, että henkilön käyttäytymisestä tai muutoin voidaan päätellä hänen todennäköi-

sesti syyllistyvän tullirikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta, tai myötävaikuttavan tällaisen tullirikoksen tekemiseen.

20 e §

Edellä 20 d §:n 1 momentissa tarkoitettusta teknisestä tarkkailusta päättäneen tullimiehen on toimenpiteen päätyttyä ilmoitettava toimenpiteestä sen kohteena olleelle henkilölle, jollei ilmoittaminen vaaranna tiedon hankinnan tarkoitusta tai rikoksen esitutkintaa.

Tarkkailusta tai sen perusteista ilmoitusta ei tarvitse tehdä.

Edellä 20 d §:n 1 momentissa tarkoitettusta teknisestä kuuntelusta on kuuntelua suorittaneen tullimiehen laadittava viipymättä pöytäkirja. Pöytäkirja on toimitettava tullihallitukseen ja sisäasiainministeriöön, joka antaa vuosittain eduskunnan oikeusasiamiehelle kertomuksen teknisen kuuntelun käytöstä.

20 f §

Vähintään tullipäälysmiehen virka-asetuksessa olevan tullimiehen on viipymättä tarkastettava 20 c ja 20 d §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä suoritettaessa kootut tiedot ja 20 d §:ssä tarkoitettujen teknisen tarkkailun avulla hankitut tallenteet. Yksinomaan sivulista koskevat tiedot on tarkastuksen jälkeen viipymättä hävitettävä, jollei niitä tarvita tullirikoksen selvittämiseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen aineiston liittämisestä tullilaitoksen henkilörekistereihin säädetään erikseen lailla. Jos teknisellä kuuntelulla saatu tieto koskee muuta tullirikosta kuin sitä, jonka estämiseksi tai keskeyttämiseksi kuuntelua suoritettiin, tiedon saa tallettaa henkilörekisteriin vain, jos se koskee sellaista tullirikosta, jonka estämiseksi tai keskeyttämiseksi kuuntelua voidaan suorittaa.

Koottu aineisto ja tallenteet, joita ei ole liitetty rekisteriin tai esitutkinta-aineistoon, on hävitettävä viimeistään yhden vuoden kuluessa siitä, kun aineistoa ei enää todennä-

köisesti tarvita siihen tarkoitukseen, mihin se on hankittu.

25 §

Lisäksi tullihallitus tai piiritullikamari saa antaa liiketoimintaa koskevia tietoja viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle yhteisölle, jolla on säädetyn tehtävänsä perusteella tarve saada tieto salassa pidettävästä asiasta. Tulliviranomainen saa antaa muitakin tietoja, jos ne ovat yksittäistapauksessa tarpeen hengelle tai terveydelle vaarallisen tapahtuman, vapauteen kohdistuvan rikoksen taikka huomattavan ympäristö- tai omaisuusvahingon välttämiseksi. Tietoja ei saa luovuttaa edelleen eikä käyttää ilman tullihallituksen lupaa muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on luovutettu.

Tullirikokset ja niiden selvittäminen

47 §

Rajatulliyhteistyöstä tehdyssä sopimuksessa tarkoitettu virkamies, joka suorittaa tullitoimenpiteitä Suomen valtion lukuun, voi tullirikosasiassa antaa tiedoksi haasteen ja 46 §:ssä tarkoitettun rangaistusvaatimuksen sopimuksen tarkoittamalla valvontavyöhykkeellä. Tullirikosasiaa koskeva rangaistusvaatimus voidaan valvontavyöhykkeellä antaa ilman oikeuskanslerin syytemääräystä myös muulle kuin Suomen kansalaiselle.

47 a §

Mitä poliisilain (493/95) 44 §:ssä säädetään poliisin henkilöstöön kuuluvan vaitiolo-oikeudesta, sovelletaan vastaavasti myös tullilaitoksen henkilöstöön kuuluvaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Laki

valmisteverotuslain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun valmisteverotuslain (1469/94) 21 § seuraavasti:

Henkilökunnan tuomiset

van henkilön tuomisten verottomuuteen sovelletaan, mitä tullilain 12 §:ssä säädetään.

21 §

Sen lisäksi, mitä 19 §:n 1 momentissa säädetään, Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan välisessä ammattimaisessa liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökuntaan kuulu-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 19 päivänä huhtikuuta 1996
